

Jak wzmacniać edukacyjną pewność uczniów i uczennic? Materiały po webinarium w ramach cyklu „Odporna szkoła”

Gdyby przyjrzeć się temu, co wspiera budowanie edukacyjnej pewności uczniów i uczennic zapewne wielu z nas odpowiedziałoby:

- świadomość uczniów dotycząca tego czego i po co się uczą (uczniowie i uczennice znają cel lekcji/aktywności/zadania),
- wystarczająco dobre relacje w klasie,
- poczucie bezpieczeństwa,
- pewność uczniów i uczennic związana z możliwością popełnienia błędu,
- świadomość tego, co uczniowie potrafią a czego chcieliby się jeszcze dowiedzieć.

Z pewnością jedną z praktyk, które łączą w sobie wszystkie powyższe czynniki jest samoocena i ocena uczniowska.

Samoocena i ocena koleżeńska – czym jest?

Zarówno samoocena jak i ocena koleżeńska to praktyki, które z powodzeniem można wprowadzać na lekcjach. Są sposobem na pracę uczniów i uczennic z każdym zadaniem/ćwiczeniem/aktywnością, które podejmują w klasie (i nie tylko). Polegają na udzieleniu informacji zwrotnej do zadania. Aby informacja zwrotna była ucząca, warto określić wskaźniki (kryteria sukcesu) po których uczniowie poznają, że zadanie zostało wykonane prawidłowo. W przypadku oceny koleżeńskiej, kryteria sukcesu wspierają uczniów i uczennice w tym, by udzielać informacji zwrotnej do zadania, a nie do osoby. Samoocena i ocena koleżeńska pomagają koncentrować się na kluczowych elementach zadania. Stanowią element procesu uczenia się, który pozwala samodzielnie i odpowiedzialnie przyjrzeć się uczniom i uczennicom, co już potrafią, a czego chcieliby się jeszcze nauczyć.

Różnica między samooceną i oceną koleżeńską leży w odbiorcy informacji zwrotnej. Ocena koleżeńska udzielana jest w parach uczniowskich.

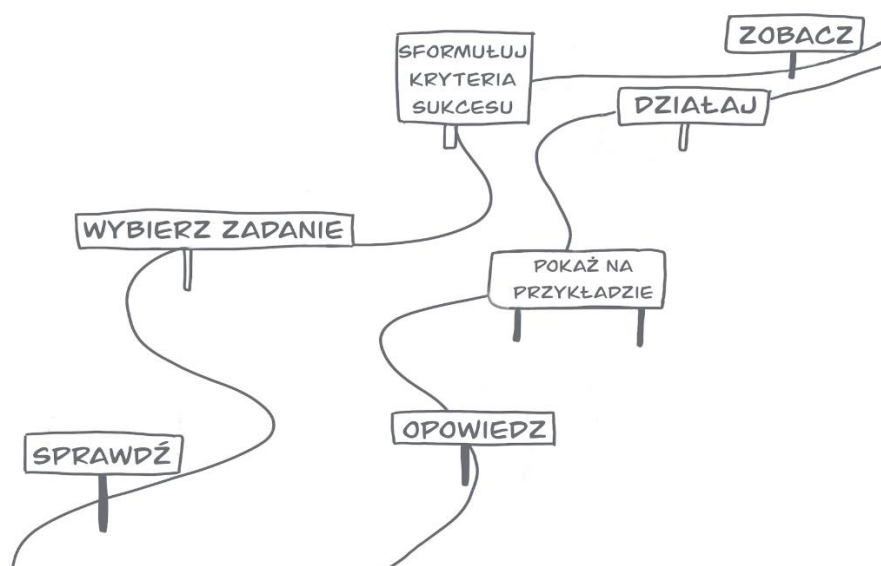

Dlaczego samoocena i ocena koleżeńska są ważne z psychologicznego i rozwojowego punktu widzenia?

Dr Magdalena Śniegulska, psycholożka i psychoterapeutka mówi tak: Uczniowie, zwłaszcza na początkowym etapie, są ciekawi wiedzy o sobie, bardzo chcą wiedzieć jacy są. Ważnym aspektem w budowaniu tej samowiedzy uczniów i uczennic jest pewnego rodzaju samodzielność. Dlatego oba narzędzia: samoocena i ocena koleżeńska w budowaniu wiedzy o sobie mogą być niezwykle pomocne. Dają możliwość do tego, by w samodzielny, ale nie samotny sposób, uczniowie

zbudowali wiedzę o samym sobie. Otrzymują wtedy konkretne informacje o tym co potrafią, w czym są świetni, a co sprawia im jeszcze trudność. To przyczynia się do budowania tzw. wysp kompetencyjnych. „Wyspami kompetencji” określa się takie obszary funkcjonowania uczniów i uczennic, które są dla nich źródłem zadowolenia i satysfakcji. Działanie w ich obrębie pozwala odczuwać radość, spełnienie i zaspokaja potrzebę akceptacji.

Jak zjeść słonia po kawałku? Czyli jak zacząć stosować samoocenę i ocenę koleżeńską?

- Sprawdź – sam ze sobą i ze swoimi uczniami, od której formy chcecie zacząć. Pomyśl jaką klasę wybierzesz do praktykowania samooceny/oceny koleżeńskiej.
- Opowiedz – swoim uczniom i uczennicom czym jest samoocena/ocena koleżeńska.
- Pokaż – na przykładzie jak można jej udzielać. Pamiętaj, żeby zaznaczyć, że samoocena i ocena koleżeńska nigdy nie prowadzą do wystawienia stopni i nigdy nie są informacją zwrotną o osobie. Dotyczy wykonanego zadania.

- Wybierz zadanie/ krótką aktywność - unikaj na początku dokonywania samooceny i oceny koleżeńskiej dłuższych form aktywności, np. projektów czy dłuższych partii materiału.
- Sformułuj kryteria sukcesu (sam bądź we współpracy z uczniami).
- Działaj...
- Zobacz - czego o sobie i swoim uczeniu się dowiedzieli się uczniowie, czego dzięki samoocenie i ocenie koleżeńskiej dowiedziałeś się o nich Ty.

Jak robią to nauczyciele i nauczycielki?

Poniżej znajduje się kilka różnorodnych form udzielania samooceny i oceny koleżeńskiej. By poznać szczegółowe ich zastosowanie zachęcamy do ponownego obejrzenia nagrania webinarium, które znajduje się [tutaj](#).

Propozycje Justyny Wiśniewskiej – wicedyrektorki i nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej nr 30 w Lublinie.

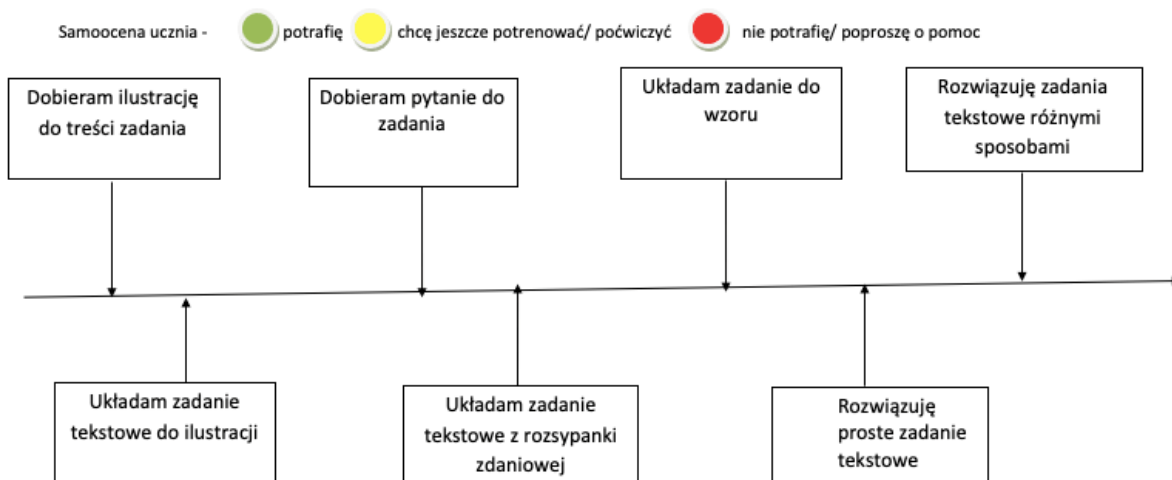
Ocena koleżeńska - KOMIKS

Zadanie: Narysuj historyjkę obrazkową do muzycznej bajki o Czerwonym Kapturku;

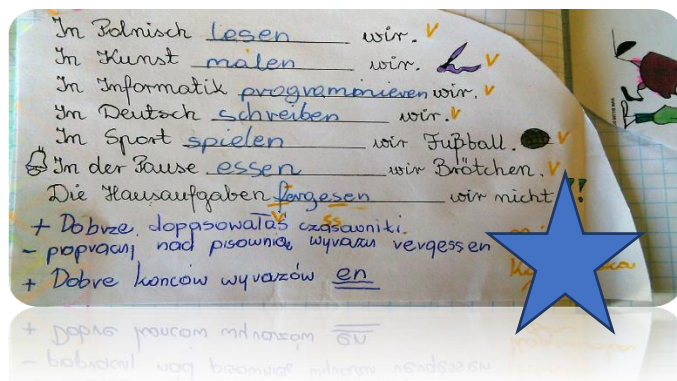
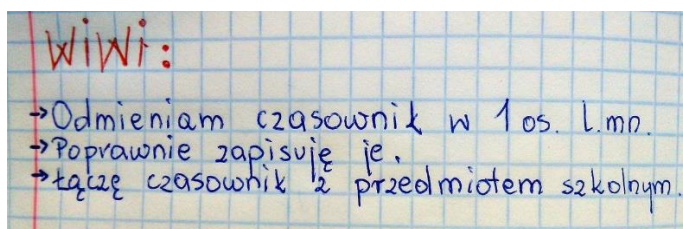
1. Wybierzesz z bajki 4 najważniejsze wydarzenia;	+
2. Każde z nich narysujesz w jednym okienku;	+
3. Możesz na rysunkach zamieścić jeden komentarz no dole lub górze obrazka	

Wskazówka dla kolegi .....

.....

Propozycje Marleny Kałużniak – nauczycielki języka niemieckiego w klasach 4-8 w Szkole Podstawowej nr 3 w Zakopanem

Propozycje Barbary Jaworowicz – nauczycielki fizyki w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Skulsku

Kryterium	+	-
Dane, szukane		
Wzór		
Przekształcenie wzoru		
Podstawienie do wzoru		
Obliczenie		
Odpowiedź z jednostką		

Dane:

$V = 0,2 \text{ m}^3$ ✓

$d = 7,90$

Szukane

$m = ?$

$d = \frac{m}{V}$ ✓

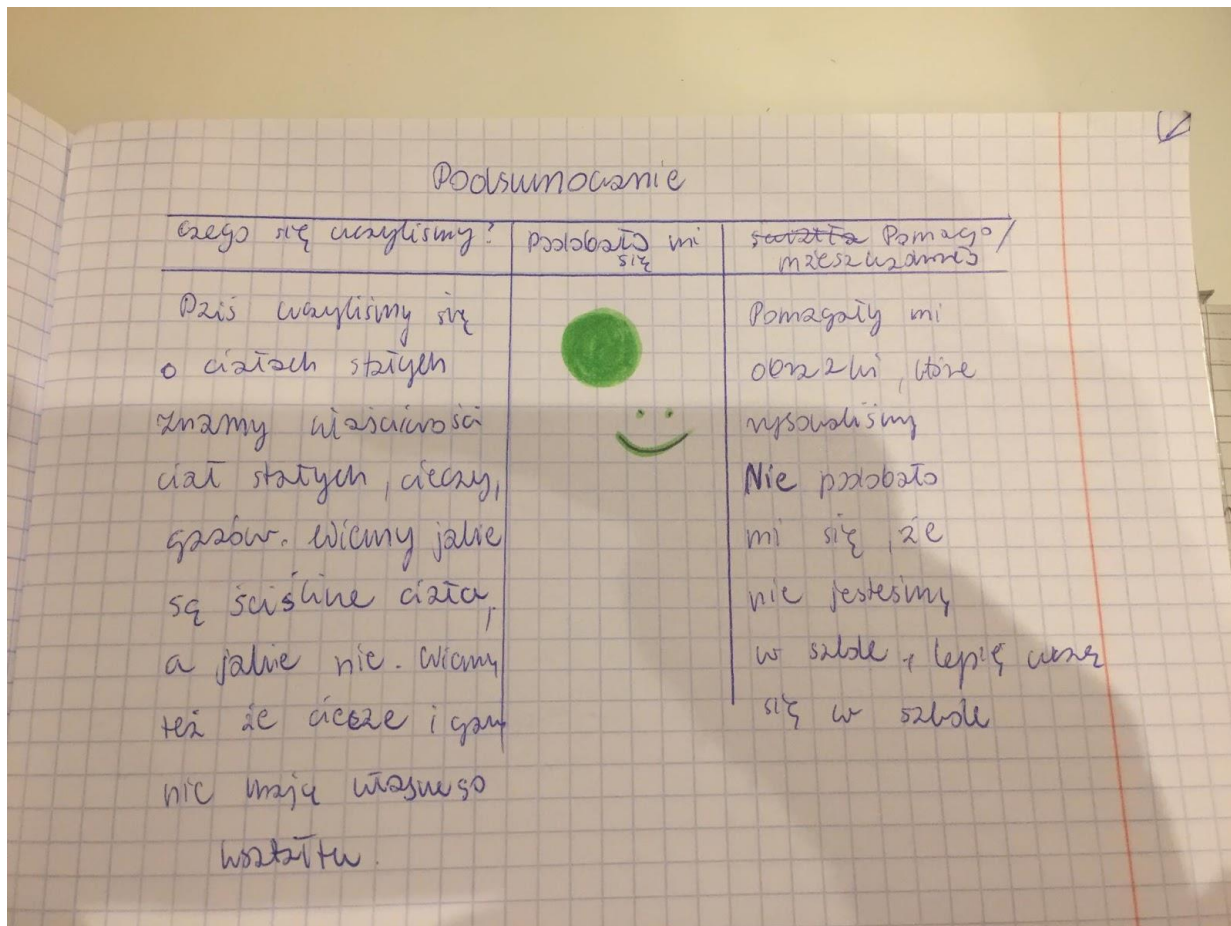
$m = d \cdot V$ ✓

$m = 7,90 \frac{\text{kg}}{\text{cm}^3} \cdot 0,2 \text{ m}^3$ ✓

$m = 1,580 \text{ kg}$ ✓

Odp: Masa wynosi $1,580 \text{ kg}$

$$\begin{array}{r} 7900 \\ \cdot 02 \\ \hline 15800 \end{array}$$

<p>Temat Układ odniesienia. Tor ruchu, droga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisujesz ruch ciała w podanym układzie odniesienia klasyfikujesz ruchy ze względu na kształt toru, rozróżniasz pojęcia toru ruchu i drogi wybierasz układ odniesienia i opisujesz ruch w tym układzie wyjaśniasz, co to znaczy, że spoczynek i ruch są względne opisujesz położenie ciała za pomocą współrzędnej x obliczasz przebytą przez ciało drogę jako $s = x_2 - x_1 = \Delta x$ 	<p>Zad. 3/94 Zad. 1/94 Zad. 1/98 Zad. 2/98</p>
<p>Ruch prostoliniowy jednostajny</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymieniasz cechy charakteryzujące ruch prostoliniowy jednostajny na podstawie różnych wykresów $s(t)$ odczytujesz drogę przebywaną przez ciało w różnych odstępach czasu doświadczalnie badasz ruch jednostajny prostoliniowy i formułujesz wniosek, że $s \sim t$ sporządzasz wykres zależności $s(t)$ na podstawie wyników doświadczenia zgromadzonych w tabeli 	<p>Zad. 4/10 Zad. 2/10 Zad. 3/10 Zad. 1/10 Zad. 4/10</p>
<p>Wartość prędkości w ruchu jednostajnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> zapisujesz wzór $v = \frac{s}{t}$ i nazywasz występujące w nim wielkości obliczasz drogę przebytą przez ciało na podstawie wykresu zależności $v(t)$ obliczasz wartość prędkości ze wzoru $v = \frac{s}{t}$ wartość prędkości w km/h wyrażasz w m/s i na odwrót sporządzasz wykres zależności $v(t)$ na podstawie danych z tabeli podajesz interpretację fizyczną pojęcia szybkości przekształcasz wzór $v(t)$ i obliczasz każdą z występujących w nim wielkości 	<p>Zad. 5/109 Zad. 10/110 Zad. 9/110 Zad. 3/10</p>
<p>Ruch zmienny</p>	<ul style="list-style-type: none"> obliczasz średnią wartość prędkości $v_{\text{sr}} = \frac{s}{t}$ planujesz czas podróży na podstawie mapy i oszacowanej średniej szybkości pojazdu wyznaczasz doświadczalnie średnią wartość prędkości biegu, pływania lub jazdy na 	<p>Zad. 6/111 Zad. 7/110 Zad. 1/111 Zad. 2/111 Zad. 7/111 Zad. 6/111</p>

Pomoce i publikacje związane z samooceną i oceną koleżeńską

Podczas webinarium nasze prelegentki dzieliły się dobrymi praktykami z wykorzystaniem różnych pomocy dydaktycznych, np. metodników czy pudełka refleksji. Wszystkie pomoce dostępne są w naszej księgarni internetowej <https://civitas.com.pl/>

Szczególnie polecamy 2 pozycje dla zainteresowanych samooceną i oceną koleżeńską:

- [W szkole jest OK](#)
- [Uczę się uczyć](#)

Dla wszystkich zarejestrowanych uczestników webinarium przewidzieliśmy **kod rabatowy** w wysokości 10% na wszystkie pozycje i pomoce księgarni Civitas.

KOD RABATOWY: N1K

O programie „Szkoła ucząca się”

„Szkoła ucząca się” to program dla dyrektorów i nauczycieli wszystkich typów i poziomów szkół, wspierający zmiany podnoszące efektywność nauczania i uczenia się. Wprowadza ocenianie kształtujące do pracy szkoły i wspiera współpracę nauczycieli w zespołach.

Prowadzimy działania dla dyrektorów i nauczycieli wszystkich typów i poziomów szkół na rzecz zmian podnoszących efektywność nauczania i uczenia się. Propagujemy wprowadzanie oceniania kształtującego do pracy szkoły i wspieramy współpracę nauczycieli w zespołach.

Program „Szkoła ucząca się” jest przedsięwzięciem realizowanym przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, które w roku 2000 zostało zainicjowane przez Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

Więcej na: www.sus.ceo.org.pl

O Centrum Edukacji Obywatelskiej

Jesteśmy największą edukacyjną organizacją pozarządową w Polsce. Przy naszym wsparciu nauczycielki i nauczyciele wprowadzają do szkoły metody nauczania i tematy, dzięki którym uczennice i uczniowie angażują się w swoją edukację i lepiej radzą sobie z wyzwaniami współczesnego świata.

Prowadzimy programy, które rozwijają wiarę we własne możliwości, otwartość oraz krytyczne myślenie, uczą współpracy i odpowiedzialności, zachęcają do zaangażowania w życie publiczne i działania na rzecz innych.

Proponowane rozwiązania opieramy na ponad 25-letnim doświadczeniu, wiedzy eksperckiej i współpracy z praktykami. Z naszego wsparcia korzysta rocznie około 20 tysięcy nauczycielek i nauczycieli oraz dyrekcje kilku tysięcy szkół z całej Polski.

Więcej na: www.ceo.org.pl